

HUIS VAN DE **NEDERLANDSE**
PROVINCIES

HNP-Lobbyfiches

Mei 2025

Klimaat & Energie

HNP-Lobbyfiche | Mei 2025

CONTEXT

De Europese klimaat- en energieagenda is sterk beïnvloed door de oorlog in Oekraïne. De EU streeft naar versnelde onafhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen en een snellere uitrol van hernieuwbare energie. Dit leidde tot initiatieven zoals het REPowerEU-plan, het gasreductieplan, de noodverordening voor versnelde hernieuwbare energieprojecten en het prijsplafond voor gas. Eerder zijn al maatregelen genomen rond energiezekerheid, snellere toegang tot hernieuwbare energie en opslag, de oprichting van de EU-waterstofbank ter stimulering van hydrogen valleys, het voorstel voor energieprestaties van gebouwen en de herziening van de elektriciteitsmarkt.

In 2025 ligt de focus van de nieuwe Europese Commissie op concurrentievermogen, veiligheid en strategische autonomie en op het gebied van Klimaat en Energie. De Clean Industrial Deal met als onderdeel het Actieplan Betaalbare Energie speelt hierin een centrale rol. Met het Actieplan Betaalbare Energie, gepubliceerd op 26 februari 2025, wil de Europese Commissie de energiekosten voor bedrijven en huishoudens verlagen door te investeren in hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en in markthervormingen.

Netcongestie ziet de Commissie als een groeiend Europees probleem: met in 2022 kosten van 5,2 miljard euro in de EU, die verder oplopen tot 26 miljard euro in 2030. Provincies worden zwaar getroffen door netcongestie, waardoor bedrijven sinds 2022 in de wachtrij staan voor aansluiting. Via slimme oplossingen zoals Smart Energy Hubs proberen provincies hen te ondersteunen. Toegang tot een krachtig energienet is essentieel voor de regionale economie, terwijl hoge energieprijzen ook leiden tot energiearmoede, waarvoor provincies financiering inzetten via het Social Climate Fund. De Europese Commissie wil in 2040 90% minder uitstoot vastleggen in de Klimaatwet, wat grote gevolgen heeft voor provinciale klimaatadaptatie en het klimaatakkoord.

De provincies gaan in gesprek met de Europese Commissie over het concurrentievermogen van de bestaande industrie en landbouw in relatie tot energie. De HNP-werkgroep monitort de onderhandelingen en ontwikkelingen op de eventuele impact voor de provincies. Waar nodig onderneemt de HNP-werkgroep samen met de HNP-bestuurlijk dossierhouder gerichte lobbyacties richting EU-instellingen.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Ans Mol (GL)
- Mirjam Sterk (UT) Housing

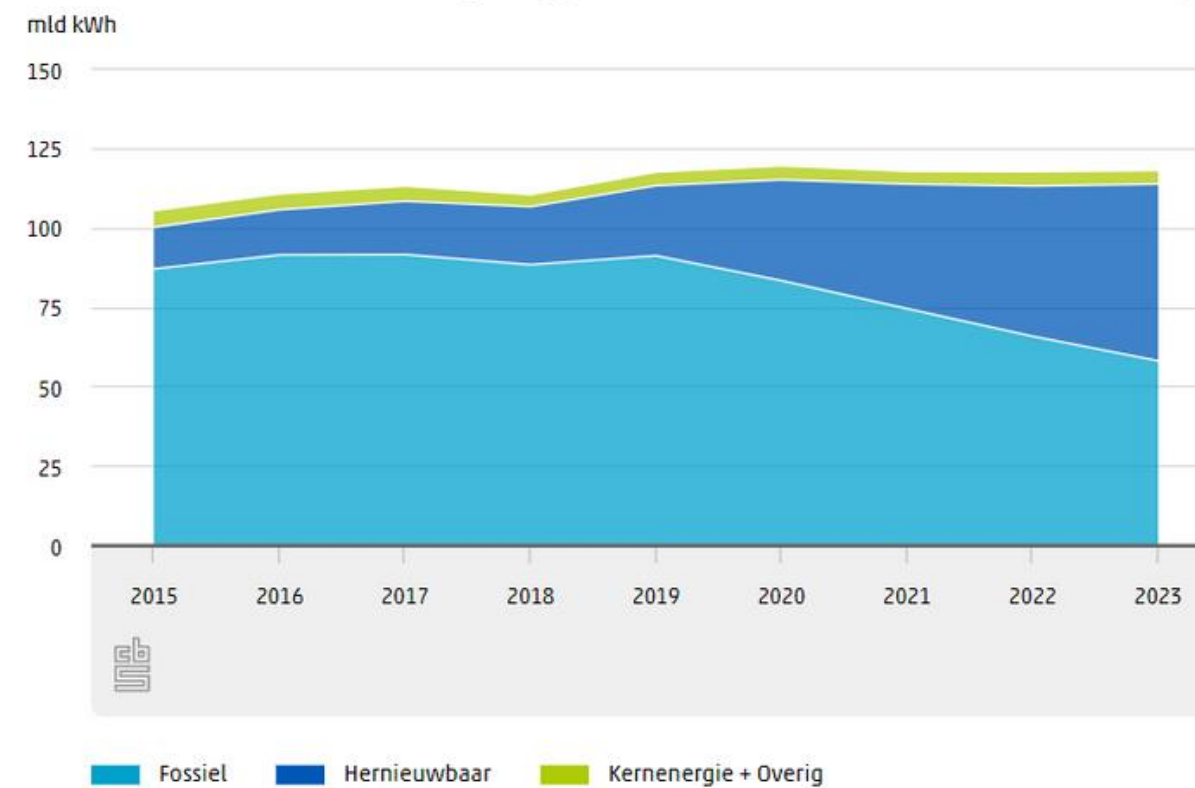
AFGERONDE ACTIES:

- Position paper Klimaat & Energie inzake 'Fit for 55'-% doelstellingen als basis voor de inzet en lobby in Brussel.
- Inbreng is geleverd op het Comité van de Regio's (CvdR) advies van rapporteur Chelstowski (PL/ECR) inzake het Energiepakket voor gas, waterstof en methaanemissies.
- Inbreng is geleverd op verschillende Commissie-consultaties inzake: Energie-efficiëntie (EED), Hernieuwbare Energie (RED), Energieprestatie Gebouwen (EPBD) en het sociaal klimaatfonds. Op deze onderwerpen is met succes inbreng geleverd op position papers van de Council of European Municipalities and Regions (CEMR). Daarnaast is input geleverd op adviezen van rapporteurs in het Europees Parlement (EP) en het CvdR.
- Het HNP heeft aanbevelingen gedaan inzake de provinciale klimaat en energieopgaven voor de Commissieperiode 2024-2029.
- De HNP-werkgroep stemt voortdurend af tussen decentrale overheden en het Rijk om adequater op Europese ontwikkelingen te reageren.

GEPLANDE ACTIES:

- Inzet op een gedegen samenwerking met de Klimaat & Energie attachés van de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de EU (NL PV EU) voor de periode 2025-2029.
- Monitoren van de implementatie van de Green Deal (klimaatneutraliteit in 2050)
- De behandeling van het Actieplan Betaalbare Energie wordt gemonitord en in overleg met IPO wordt inbreng geleverd richting EU-instellingen: Raad, EP en het CvdR.
- Inhoudelijke input wordt geleverd op de voorstellen inzake de wijziging van de klimaatwet 2040 en het eerste omnibuspakket duurzaamheid.
- Het HNP monitort de gedelegeerde handeling over koolstofarme waterstof
- Verkennen van het EU onderwerp *Affordable Housing* en de gevolgen voor de provincies.

Productie van elektriciteit per type bron

Bron: [CBS](#), Productie van elektriciteit per type bron (in Nederland), 2024

LOBBYDOELEN:

1. Regionaal maatwerk en haalbaarheid moeten voorop staan in de totstandkoming en uitvoering van het EU-klimaatdoel voor 2040, als tussendoel richting 2050.
2. Voldoende financiering en voldoende mogelijkheden uit Europese programma's voor innovaties, technologische ontwikkeling, bottom-up projecten en pilots. Dit ter bevordering van de energietransitie.
3. Doelstellingen inzake klimaat en energie moeten kwalitatieve in plaats van kwantitatieve normering en doelstellingen krijgen. Dit om een gebiedsgerichte aanpak mogelijk te maken, rekening houdend met de schaarse ruimte.
4. De Commissie moet de (grensoverschrijdende) energie-infrastructuur versterken binnen de EU, om de verduurzaming van de energievoorziening te bevorderen en de afhankelijkheid van derde landen te verminderen.

HNP-Lobbyfiche | Mei 2025

CONTEXT

De Commissie legt in 2025 de focus op het versterken van het concurrentievermogen van Europa. De helft van de voorstellen in haar werkplan gaat hier over, zoals het verbeteren van de Interne markt en het verlagen van administratieve lasten, vooral voor het mkb, via omnibuspakketten. Er komt een Europese Innovatiewet en een *Clean Industrial Deal*, die ervoor moet zorgen dat we meer gaan investeren in sleutel-technologieën. Een voorstel voor een Unie van Vaardigheden biedt aanbevelingen om arbeidsmarkttekorten aan te pakken. De Commissie herijkt het Meerjarig Financieel Kader (MFK) om EU-middelen beter in lijn te brengen met prioriteiten, aansluitend op aanbevelingen van Draghi en Letta. Het HNP zet zich in voor een sterke, duurzame regionale economie, waarbij MFK en het cohesiebeleid een belangrijke rol spelen.

Regionaal beleid, in Europa bekend als het “Cohesiebeleid” is het grootste Europese investeringsbeleid voor nieuwe banen, economische groei en een betere levenskwaliteit. Het doel van het Cohesiebeleid is om ongelijkheden tussen regio's te verkleinen door financieel bij te dragen aan de groene en digitale transitie. Het cohesiebeleid beslaat momenteel bijna 40% van de totale EU begroting (721,9 Mrd van 1.824,3 Mrd €). Nederland ontvangt – mede als gevolg van de Rijksinzet in de EU-onderhandelingen – uit de Structuurfondsen, het laagste bedrag (1,4 Mrd € of 12€ per inwoner). Provincies willen dat bedrag hoger zien, omdat dit de enige EU structurele middelen zijn om te investeren in regionale economie.

Voor het cohesiebeleid na 2027 is behoud van regionale uitvoering en zeggenschap over EU-fondsen cruciaal. Provincies zullen dit stevig inbrengen bij de nieuwe Europese meerjarenbegroting (verwacht juli 2025). Er is zorg dat cohesiemiddelen worden misbruikt voor crisisbestrijding en dat nieuwe prioriteiten zonder extra middelen het cohesie- en landbouwbeleid verdringen. Daarnaast baart de trend zorgen waarbij het Rijk nieuwe EU-fondsen laat uitvoeren zonder regionale betrokkenheid, wat strijdig is met het partnerschapsprincipe. Behoud van regionale regie en naleving van het partnerschapsprincipe vormen daarom de kern van de lobby: regionaal beleid voor de regio.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

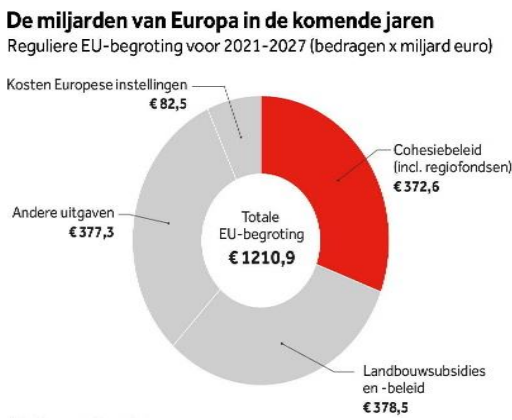
- Jan Klopman (FL)
- Erwin Hoogland (OV)

AFGERONDE ACTIES:

- Rapporteurschap gedeputeerde Van Gruijthuijsen voor de Interne markt (Letta rapport) en het concurrentievermogen (Draghi rapport) in het adviesorgaan Europees Comite van de Regio's. Schaduwrapporteurschap gedeputeerde Klopman op de EU-begroting en *place-based* policies
- Het HNP organiseerde op 19 maart een succesvol webinar: 'Regio's aan zet: interne markt en het EU-concurrentievermogen van morgen' met deelname vanuit de EC, PV, EP en vanuit *Tilburg University*
- De twaalf provincies hebben een brief gestuurd met meer dan 110 regionale vertegenwoordigingen aan Ursula von der Leyen, voorzitter van de Europese Commissie om het belang te benadrukken van cohesiemiddelen voor alle regio's.
- Het HNP heeft samen met het Rijk en de VNG een visiedocument opgesteld over de toekomst van het cohesiebeleid.
- Het HNP heeft succesvoorbeelden van EU-projecten in de provincies, verwerkt in een brochure "Cohesiebeleid in Nederland 2014-2020". De brochure (Nederlandse en Engelse versie) is gedeeld met stakeholders in Brussel en in Nederland, waaronder de Tweede Kamer.
- In November 2024 zijn vragen ingebracht voor de hoorzitting in het Europees Parlement van kandidaat Eurocommissaris Fitto. In december 2024 overhandigde HNP-bestuurder Klopman de brochure over het cohesiebeleid aan Commissaris Fitto. De HNP bestuurlijk dossierhouders Klopman en Hoogland, hebben de provinciale standpunten kenbaar gemaakt tijdens hun deelname aan het werkbezoek van Commissaris Fitto aan Nederland op 17 maart 2025. In dit verband zijn enkele brieven opgesteld, waaronder een brief van 146 regio's uit 17 lidstaten gericht aan de Commissarissen Fitto, Serafin en Mînzatu om het belang van cohesiebeleid te onderstrepen. De HNP-dossierhouders hebben Fitto een paper toegezegd met praktische aanbevelingen voor uitvoering Cohesiebeleid. Dit paper is 23 april 2025 in de BAC RE besproken en verzonden aan de vice-president van de Europese Commissie.
- De brochure cohesiebeleid is door het IPO in de Tweede Kamer aangeboden en gebruikt als input en bijlage voor het Commissiedebat Europese zaken op 20 maart 2025.
- De MFK-kamerbrief over het MFK (April 2025) , bevat op initiatief van het HNP twee zinnen waarin het belang van samenwerking met decentrale overheden en het partnerschapsprincipe wordt benadrukt. Voorbeeld van goede samenwerking tussen HNP, PV, VNG en BZ en BZK. Het HNP heeft een MFK position paper opgesteld, als voorzet voor een gezamenlijk standpunt van de VNG, UvW en het HNP/IPO. Op basis hiervan is inbreng geleverd tijdens het bezoek van Commissaris Serafin aan Nederland (maart 2025).
- Het HNP heeft in samenwerking met de provincies een afgestemde inbreng geleverd op 4 consultaties van de Europese Commissie over het MFK.
- Het HNP heeft signaleringen gemaakt over de gepubliceerde plannen van de Commissie voor de tussentijdse evaluatie van het Cohesiebeleid; over het Kompas voor Concurrentievermogen; de Strategie Interne Markt, het 1^e Omnibus pakket inzake investeringsvereenvoudiging, het 2e pakket voor kleine midcap bedrijven en afschaffing papieren eisen; de ex-post evaluatie EFRO 2014-2020, Unie van vaardigheden en *Clean Industrial Deal*.
- Er is structureel inbreng gegeven voor de COTER (Territoriaal Cohesie beleid en EU-budget) commissie in het Comité van de Regio's en de plenaire vergaderingen en in samenwerking met VNG.
- Het HNP heeft gezorgd voor deskundige sprekersdeelname uit Nederland aan de conferentie " Hervorming cohesiebeleid – geef uitvoerders een stem", georganiseerd door o.a. het Pools EU voorzitterschap.

GEPLANDE ACTIES:

- Het HNP en de provinciale leden in de NL-delegatie van het CvdR gaan inbreng leveren op de MFK resolutie die mid-mei in stemming wordt gebracht tijdens de plenaire vergadering van het CvdR.
- Het HNP continueert zijn initiatief voor een strategisch overleg van regio's uit de lidstaten (AT, DUI, DEN, BEL, FI, ZWE) die voor een sobere begroting (lees: minder structuurfondsen) zijn. Doel is te komen tot informatie-uitwisseling over (nationale) standpunten en eventuele gezamenlijke positionpaper(s).
- De brochure over het cohesiebeleid wordt verder verspreid (in DH door het IPO) en strategisch ingezet voor relevante bijeenkomsten van EU-stakeholders en EU-instellingen.
- Het HNP gaat Signaleringen verzorgen over de MFK verordening (verwacht rond de zomer), strategie voor startups en scaleups, de evaluatie van de openbare aanbestedingen richtlijn (Q3), en de Innovatiewet.
- Het HNP en IPO zetten met de koepels UvW en VNG in op interbestuurlijke samenwerking met het Rijk op het MFK;

Bron: [NOS](#), Reguliere EU-begroting 2021-2027, 2024

Bron: [NOS](#), Budget uit het EU-regiofonds voor Nederland, 2024

LOBBYDOELEN:

1. Een zo groot mogelijk aandeel structuurfondsen voor Nederland na 2027.
2. Meer middelen voor grensoverschrijdende en transnationale programma's (Interreg) na 2027.
3. Behoud van en groter aandeel in innovatieve, interregionale samenwerking (*interregional innovation investment instrument*).
4. Na 2027 voldoende investeringsmiddelen voor realiseren klimaat en groene transitie.
5. Regionale uitvoering in maatwerk programma's.
6. Centralisatietrend keren: focus bij cohesiebeleid weg van re-nationalisatie. Terug naar decentralisatie met regionaal zeggenschap.
7. Realiseren dat er voldoende middelen beschikbaar blijven voor ontwikkelde regio's binnen het cohesiebeleid. Trend '*do no harm to cohesion*' keren. Ontwikkelde regio's moeten ook van innovatie-instrumenten gebruik kunnen maken.

Landbouw, Natuur & Milieu

HNP-Lobbyfiche | Mei 2025

CONTEXT

Begin 2025 heeft de Europese Commissie (EC) een visie gepresenteerd over de toekomst van de landbouw en voedselproductie binnen de EU. Deze visie benadrukt het belang van de landbouwsector en voedselproductie voor voedselzekerheid, economie en leefbare plattelandsgebieden. De EC wil door uitwerking van de visie dat de sector weer aantrekkelijk, concurrerend en veerkrachtig en toekomstbestendig wordt. Innovatie en digitalisering worden als belangrijk middelen gezien om dit te bereiken.

In 2025 wordt begonnen met het uitvoeren van de Visie aan de hand van een aantal relevante voorstellen:

- Strategie voor generatievernieuwing in de landbouw
- Vereenvoudigingspakket van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)
- EC voorstel voor het nieuwe GLB
- Een voorstel dat versnelde toegang van bio-pesticiden op de markt mogelijk moet maken

Tot slot is de Europese Strategie voor Waterbestendigheid een belangrijke strategie die in 2025 wordt gepubliceerd. Waterbeheer is een van de grootste uitdagingen waar we voor staan op het gebied van gevolgen van de klimaatverandering. Doel is om ervoor te zorgen dat waterbronnen worden beheerd en schaarste en vervuiling worden aangepakt, en het concurrentievermogen van onze waterindustrie wordt vergroot.

Het HNP monitort daarnaast de herziening van de *REACH*-verordening die gaat over de evaluatie, registratie en toelating van chemische stoffen. Verwacht wordt dat deze aan het eind van 2025 door de Europese Commissie wordt gepresenteerd. We blijven ons daarbij inzetten in de gezamenlijke lobby voor een geheel Europees PFAS-verbod. Deze voorstellen zullen we als HNP in 2025 nauwlettend volgen en wanneer nodig lobbyactiviteiten op ondernemen.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Mirjam Sterk (UT)
- Mariëtte van Leeuwen (ZH)
- Egbert van Dijk (Drenthe)

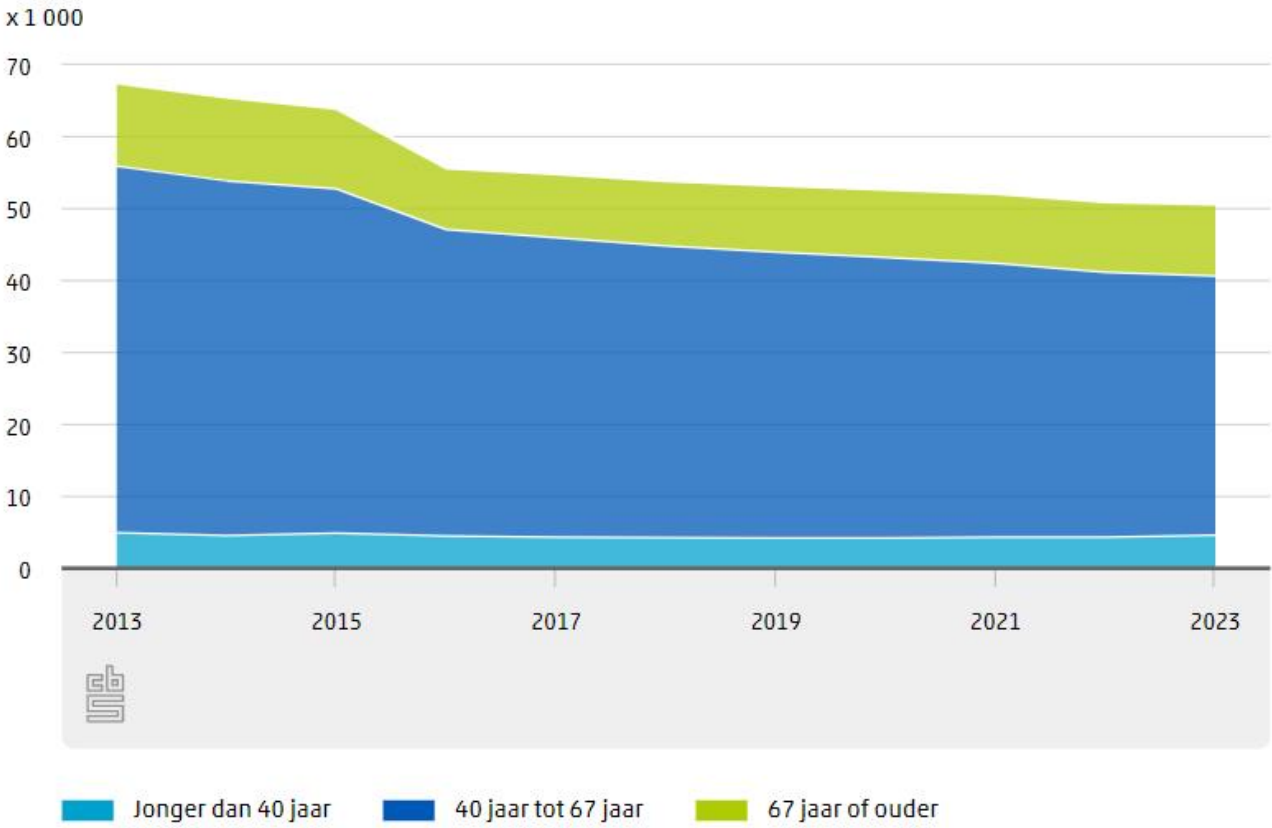
AFGERONDE ACTIES:

- Een signalering is geschreven over de Visie voor Landbouw en Voedsel in Europa
- Er is door provincies input geleverd op de BNC-procedure voor: de Visie voor Landbouw en Voedsel in Europa, de verordening m.b.t. het versterken van de positie van boeren in de voedselketen, voorstel Verlaging Beschermde Status Wolf in de Habitatrichtlijn.
- De EC consultatie m.b.t. het updaten van de lijst invasieve soorten die de biodiversiteit en ecosystemen in de EU bedreigen, is gedeeld met inhoudelijke collega's.
- De bouwstenen van het position paper voor het GLB zijn verder uitgewerkt binnen de IPO kerngroep GLB
- Bestuurlijk dossierhouder Mirjam Sterk is namens de EPP coordinator geworden in de ENVE commissie in het Comité van de Regio's.
- Mirjam Sterk heeft namens de ENVE-commissie input geleverd op het adviesrapport over ‘*The Future of the Multiannual Financial Framework (MFF) Post-2027: Regional and Local Perspectives*’, ook heeft zij bijgedragen aan het CoR seminar over EU security & preparedness.
- HNP-voorzitter Arthur van Dijk en dossierhouder circulaire economie Friso Douwstra hebben het provinciale standpunt overgebracht aan Eurocommissaris Jessika Roswall.
- Inzet voor het nieuwe GLB afstemmen met het GLB-team van LVVN en het IPO.
- Binnen het IPO is een projectgroep opgezet voor de inzet voor het nieuwe GLB (na 2027).

GEPLANDE ACTIES:

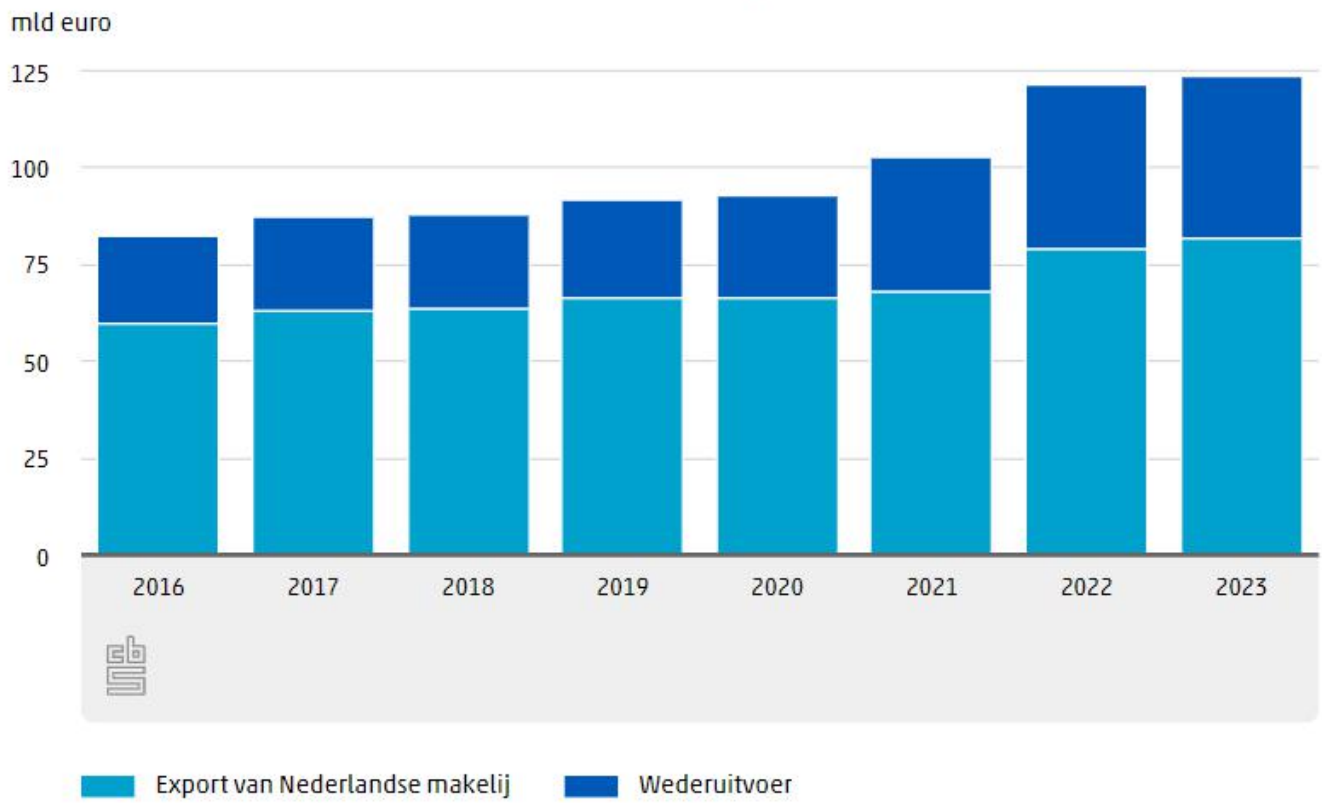
- Signaleren op nieuwe Commissievoorstellen en EU ontwikkelingen mbt generatievernieuwing in de landbouw, versimpelingspakket GLB, EU Strategie voor waterweerbaarheid en REACH.
- Verder uitgewerkte IPO/HNP Position paper toekomst GLB rond de zomer 2025. Deze kan worden gebruikt als input op het verwachte voorstel van de EC m.b.t. het nieuwe GLB
- Het IPO is structureel aangehaakt bij de HNP-werkgroep. De afstemming met het IPO op Agrofooddossiers wordt de komende periode verder geïntensiveerd. Daarnaast worden contactpersonen van het EP en relevante Brusselse netwerken (PV) regelmatig uitgenodigd bij de HNP Werkgroepvergaderingen.
- Voortzetting maandelijkse overleggen met het team LVVN van de PV

Bedrijfshoofden in de landbouw

Bron: CBS, Bedrijfshoofden in de landbouw (in Nederland), 2024

Waarde van de Nederlandse landbouwexport

Bron: CBS, Waarde van de Nederlandse landbouwexport, 2024

LOBBYDOELEN:

1. Stuur op Europees milieubeleid met gezondheid als uitgangspunt, via een integrale aanpak van bodem, water en lucht.
2. Geef provincies ruimte voor maatwerk bij EU-beleid, zodat zij kunnen balanceren tussen natuur, landbouw, industrie en stedelijke ontwikkeling. Gebruik praktijkervaring van decentrale overheden bij regelgeving en voorkom regelstapelings.
3. Stimuleer innovatie en kennisdeling via het GLB en voorkom verdringing van voedselproductie in de bio-economie. Gebruik het GLB ook voor behoud van biodiversiteit, leefbaarheid van het platteland en bescherming van bodem en water (KRW, bodemrichtlijn).
4. Faciliteer een eerlijk verdienmodel voor (jonge) boeren, met beloningen voor verduurzaming en aandacht voor overnameknelpunten (*Generational Renewal Strategy*).
5. Vereenvoudig van het GLB, verlaag administratieve lasten en zorg dat dit positief uitwerkt voor provincies en benutting van middelen.

Mobiliteit

HNP-Lobbyfiche | Mei 2025

CONTEXT

De Duurzame en Slimme Mobiliteitsstrategie (SSMS) vormt een essentieel onderdeel van de Europese Green Deal, met als doel om de uitstoot van mobiliteit in 2050 met 90% te reduceren. Deze strategie biedt het overkoepelende kader voor het toekomstige Europese mobiliteits- en transportbeleid, en is daarmee hét vertrekpunt voor gezamenlijke acties in Brussel op dit terrein.

Hoewel in 2025 minder nieuwe wetgevende voorstellen op mobiliteit worden verwacht vanuit de Europese Commissie, staan enkele belangrijke initiatieven op de agenda. In het derde kwartaal verschijnt het Investeringsplan voor duurzaam vervoer, dat inzet op de versnelde uitrol van infrastructuur voor schone brandstoffen. Daarnaast worden onder de *Clean Industrial Deal* de Havenstrategie (2025) en de Maritieme Strategie (2026) verwacht, beide relevant op het snijvlak van mobiliteit en industrie.

Ook volgen we nauwgezet de herziening van het *Connecting Europe Facility* in het kader van het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK). Het HNP signaleert over actualiteiten inzake militaire mobiliteit, logistieke defensievraagstukken en de rol van de provincies hierin. Het verwachte voorstel voor het nieuwe MFK 2028–2034 (juli 2025) zal bepalend zijn voor de reikwijdte van de nieuwe *Connecting Europe Facility* (2028–2034) en is daarom een prioriteit voor het HNP.

Tot slot werken de provincies in Brussel nauw samen met netwerken als Polis, ERRIN en CPMR, met als doel beleid te bevorderen dat goed uitvoerbaar is op regionaal niveau.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Erik Jan Bennema (GR)

AFGERONDE ACTIES:

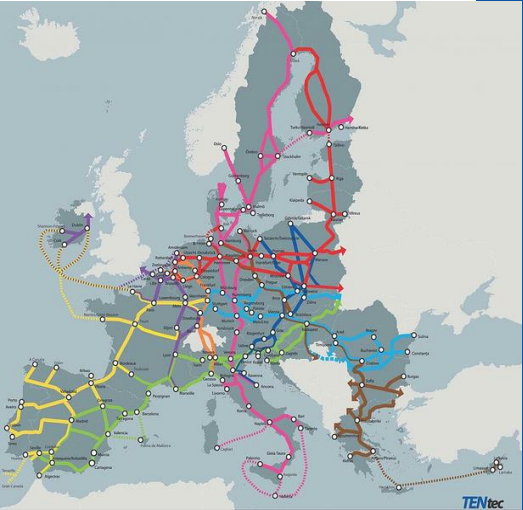
- Het HNP heeft met het position paper “Duurzame Slimme Mobiliteit” ingezet op het TEN-T voorstel, inclusief urban nodes system en bijbehorende vereisten voor SUMPs. Amendementen richting het Parlement, de Permanente Vertegenwoordiging van NL bij de EU en Commissie opgesteld in samenwerking met de VNG.
- Aan de hand van de Duurzame en Slimme Mobiliteitsstrategie is een signalering gemaakt op de volgende initiatieven:
 - Herziening richtlijn intelligente transportsystemen (ITS).
 - Herziening Trans-Europees Netwerk – Transport (TEN-T).
 - Initiatief om spoorvervoer te stimuleren voor personenvervoer.
 - Herziening verordening infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (AFIR).
 - Pakket voor Vergroening Vrachtvervoer.
 - Inbreng inzake AFIR is geleverd via de CEMR, de CPMR en de schaduwrapporteur van het Parlement (Caroline Nagtegaal) met een position paper en concrete tekstvoorstellen. De hoofdboodschappen inzake Slimme en Duurzame mobiliteit vanuit het HNP/IPO zijn: ruimte voor gebiedsgerichte aanpak; ruimte voor betaalbare infrastructuur en haalbare doelstellingen; oog voor technologische ontwikkelingen; en aandacht voor E-roaming.
- Wat betreft het TEN-T zijn leen aantal obbydoelen terecht gekomen in het TEN-T voorstel van de Europese Commissie (respectievelijk in artikel 19g, 19e en artikelen 44c en 44e). Wat betreft de aanpassing van urban nodes tot functionele stedelijke gebieden en de vormvereisten voor SUMPs, zijn succesvol amendementen ingediend op het CvdR-advies over TEN-T en wordt in ERRIN/POLIS verband opgetrokken tijdens de belangenbehartiging.
- De HNP/IPO tekstvoorstellen op AFIR zijn ofwel in het Raadscompromis terug te vinden, ofwel in amendementen van Europarlementariërs op het concept EP-rapport.

GEPLANDE ACTIES:

- Nieuwe voorstellen van belang voor de provincies die worden gemonitord en eventueel opgevolgd met lobbyacties, waaronder:
 - Een Duurzaam Transport Investeringsplan (Q3)
 - Een plan voor een Europees hogesnelheidsnetwerk per spoor
 - Een Single Digital Booking and Ticketing Verordening
 - Een Europese Havenstrategie (Q4) (met raakvlakken met de WG Industrie)
 - Een Maritieme Strategie (met raakvlakken met de WG Industrie)
 - Een Europees industrieel actieplan voor de automotive sector (Q1)
 - *Joint communication Military Mobility* (Q4)
- Het HNP zal de strategische netwerken benutten om de lobbyinzet op de geselecteerde initiatieven uit de Duurzame Mobiliteitsstrategie te optimaliseren. Het betreft o.a. de netwerken: ERRIN (European Regions Research and Innovation Network), POLIS, CPMR (Conference of Peripheral Maritime Regions), AER (Assemby of European Regions).
- We monitoren de impact van het nieuwe MFK in juli op de omvang en voorwaarden van de nieuwe *Connecting Europe Facility* (2028-2034).
- We monitoren de evaluatie van CEFII.
- Daarnaast worden de gevolgen van de klimaatdoelstellingen voor 2040 en de ontwikkelingen rond ETS voor het mobiliteitsdossier gemonitord.
- De afstemming met het IPO op mobiliteitsdossiers wordt de komende periode voortgezet en contactpersonen van het EP en relevante Brusselse netwerken worden regelmatig uitgenodigd bij de HNP-werkgroepvergaderingen.
- Het Investeringsplan voor duurzaam vervoer wordt gemonitoord en evt. gezamenlijke HNP/IPO inbreng wordt overwogen, ondermeer via consultaties en de behandeling van het plan bij de EU-instellingen.
- Naar aanleiding van de Europese herprioritering omtrent defensie zet het HNP in op het signaleren en communiceren van obstakels en kansen voor de provincie omtrent militaire mobiliteit (TEN-T/CEF), dual-use infrastructuur en logistiek, in afstemming met de HNP werkgroep Industrie en Regionale Economie.

LOBBYDOELEN:

1. Een specifiek instrument voor transport, vergelijkbaar met het huidige CEF, blijft bestaan binnen het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (2028-2034). Dit instrument moet de mogelijkheid bieden tot financiering van verbindingen op het 'core network' en 'comprehensive network' van TEN-T, evenals de aangewezen *Urban Nodes*
2. Initiatieven zoals het plan voor een Europees Netwerk van Hogesnelheidslijnen moeten bijdragen aan de betere bereikbaarheid van alle regio’s.
3. De Europese Havenstrategie en Maritieme Strategie dient zich te richten op strategische autonomie, energietransitie en verbeterde (multimodale) bereikbaarheid van zeehavens en binnenhavens én het bijbehorende achterland
4. Noodzaak van multimodaliteit in zowel vestedelijkte als plattelandsregio’s met slim ruimtegebruik

Bron: [Europese Commissie](#), TEN-T Core Network Corridors, 2021

Circulaire Economie

HNP-Lobbyfiche | Mei 2025

CONTEXT

De ambitie van Europa is om in 2030 wereldleider op het gebied van circulaire economie te zijn waarbij circulariteit de drijfveer van innovatie wordt. Circulaire economie wordt gezien als een voorwaarde om de afhankelijkheid van grondstoffen te verminderen en duurzame groei te bevorderen. Europa is voor veel materialen afhankelijk van de rest van de wereld en heeft dus veel baat bij het efficiënt (her)gebruik van schaarse materialen. Voor de komende Commissie periode signaleert het HNP een trend die circulaire economie steeds meer vanuit het perspectief van strategische autonomie en concurrentievermogen benadert. Het circulaire potentieel van de Europese 'remanufacturing'-markt zal naar verwachting groeien van de huidige waarde van 31 miljard euro naar 100 miljard euro in 2030.

Door circulariteit centraal te stellen, wordt niet alleen de betaalbaarheid en toegankelijkheid van essentiële materialen verbeterd, maar ook de afhankelijkheid van kritieke en strategische grondstoffen wordt verminderd doordat materialen beter worden hergebruikt en gerecycled. Centraal in de bovenstaande aanpak staat de nieuwe EU Circular Economy Act (verwacht eind 2026). Deze wet beoogt het stimuleren van markten voor secundaire grondstoffen, afval en circulaire producten. Er worden bindende doelen verwacht voor het gebruik van gerecycled of bio-gebaseerd materiaal in producten, om de markt aan te jagen, evenals voorstellen voor herziening van einde-afvalcriteria, digitalisering van sloopvergunningen en uitbreiding van producentenverantwoordelijkheid.

In 2025 worden in het vierde kwartaal de herziening van de Bioeconomy Strategy en de Biotech Act verwacht. Vanuit het HNP is hier in 2024 al op voorgesorteerd met een gezamenlijk position paper over Biotechnology en een gezamenlijk position paper als input voor de herziening van de Bioeconomy Strategy, waarin harmonisatie van einde-afvalstatus centraal staat.

De HNP-werkgroep Circulaire Economie blijft agenderend op de onderwerpen zoals einde-afvalstatus en circulaire industrie.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Esther Rommel (NH)
- Friso Douwstra (FR)

AFGERONDE ACTIES:

- Deelname van HNP-dossierhouder Rommel aan [internationaal Bioeconomy Strategy Event](#) op 27 maart 2025 in Brussel. Dit event is georganiseerd in het kader van [het gezamenlijk HNP position paper](#) in aanloop naar de Revision of the Bioeconomy Strategy eind 2025. Met 10 bedrijven uit Nederland en Baden-Württemberg zijn tijdens het event verbetervoorstellen voor EU harmonisatie van einde-afval status met vertegenwoordigers van de Commissie besproken. Tijdens het event werden inhoudelijke gesprekken gevoerd met Commissie vertegenwoordigers van DG GROW, DG ENV en DG RTD. De expertise en verbetervoorstellen vanuit de innovatieve bedrijven werden zeer gewaardeerd en dienen als input voor de herziening van de *Bioeconomy Strategy*.
- Er is gereageerd op de [publieke consultatie over de Water Resilience Strategy](#) (maart 2025) en op de [publieke consultatie over publieke aanbestedingen](#) (maart 2025).
- Position paper circulaire industrie verder onder de aandacht gebracht bij de Europese Commissie en bij verschillende Europese netwerken.
- Vervolggesprek met Europarlementariër over vergroenen belastingstelsel n.a.v. ambtelijk werkbezoek in januari 2025.
- Gesprek met Eurocommissaris Roswall op 11 april 2025 over onder andere Circulaire Economie. De commissaris is uitgenodigd voor de EU Top in Leeuwarden (10 t/m 12 juni 2025) en het Bioeconomy Strategy event is benoemd als succesvol voorbeeld van regionale betrokkenheid voor de herziening van de *Bioeconomy Strategy* (eind 2026)

GEPLANDE ACTIES:

- In overleg met de bestuurlijk dossierhouders is afgesteld dat de HNP-werkgroep agenderend gaat zijn op de thema's einde afval status, Circulaire Economiewet en circulaire industrie.
- Follow-up n.a.v. het *Bioeconomy Strategy* event: meerdere EU regio's hebben aangegeven mogelijk aan te willen sluiten op het position paper en eenbrief aan Eurocommissaris Roswall om resultaten te delen.
- Er zal input worden geleverd op de publieke consultatie over de *bioeconomy strategy* en de verwachte publieke consultatie over de biotech act.
- HNP inzet op Jaar van de Circulaire Economie en Europese top in Friesland in samenwerking met ACR+ (10 t/m 12 juni 2025)
- Voortzetting verspreiding [IPO/HNP lobbyboodschap](#) ter ondersteuning van fiscale maatregelen (vergroening van het belastingstelsel) onder Europese stakeholders. Voorbereidingen voor werkbezoek aan wereldleider van de productie van lagers (in Zweden) op 23 September 2025 zijn gestart.
- Monitorende rol t.a.v. Europese ontwikkelingen rondom circulaire economie en hierover signaleren en informeren. Waar mogelijkheden zich voortdoen om inbreng te leveren, kansen benutten.
- Met de bestaande position papers als basis is/ wordt richting de Europese Commissie inbreng geleverd op de circulaire economie wetgeving die is voorzien voor 2026.

LOBBYDOELEN:

1. Kies voor een regionale aanpak
Stimuleer regionale samenwerking om circulaire innovaties te versnellen en schaalvoordelen te benutten.
2. Vergroot marktkansen voor circulaire producten. Ondersteun circulaire businesscases en creëer een gelijk speelveld voor circulaire producten.
3. Maak ruimte voor opschaling en financiering van innovaties
Zorg voor passende financieringsinstrumenten en fysieke ruimte voor groeiende circulaire initiatieven.
4. Verbeter inzicht in afval- en grondstoffenstromen
5. Zorg voor EU-brede einde-afvalstatus
Harmoniseer de regelgeving voor einde-afvalstatus om circulaire producten beter toe te laten op de markt.
6. Stimuleer circulariteit vanaf ontwerp tot hergebruik, met aandacht voor ketensamenwerking.
7. Integreer circulariteit in beleid voor de (chemische) industrie om transitie te versnellen.

Onderdelen van een succesvolle circulaire-economietransitie

Bron: [PBL](#), Onderdelen van een succesvolle circulaire-economietransitie, 2021

INDUSTRIE

HNP-Lobbyfiche | Mei 2025

CONTEXT

Door verschillende uitdagingen heeft de Europese industrie moeite om te wedijveren met producenten in andere werelddelen, terwijl dat concurrentievermogen juist nodig is om de Europese economie schoon en groen te maken. Daarom stelt de Commissie dat er een transformatie nodig is, waarbij de nadruk ligt op twee sectoren: het verlagen van emissies in de energie-intensieve industrie, en het stimuleren van de clean-tech sector, die de technologieën van de toekomst ontwikkelt. Begin 2025 heeft de Europese Commissie daarom het Competitiveness Compass en de Clean Industrial Deal gepresenteerd. De Clean Industrial Deal is een overkoepelende strategie, die gaat over het versterken van het concurrentievermogen en de decarbonisatie van de industrie. Daarnaast hebben geopolitieke ontwikkelingen een belangrijke weerslag op het belang van defensie, veiligheid en de defensie-industrie. Hier zet de Europese Unie ook sterk op in door middel van een witboek over de toekomst van de Europese defensie.

Inzet 2025 – industriebeleid:

De inzet voor 2025 gaat van start met het leveren van inbreng op de reacties van het Europees Parlement en het Comité van de Regio's op de Clean Industrial Deal. De focus ligt op het verankeren van duurzaamheid alsook het stimuleren van duurzame producten. In aanloop naar herzieningen van het Europese staatsteunkader en nieuwe wetgeving zoals de Industrial Decarbonisation Accelerator Act, volgt het HNP de ontwikkelingen nauwgezet. Ook het aangekondigde *chemicals industry package* (eind 2025) en het witboek over de toekomst van de Europese defensie worden gemonitord, gezien de gevolgen van de inhoud hiervan op onder andere de defensie-industrie en haar ecosystemen, de mkb-sectoren binnen de provincies en de inzet van Europese fondsen. Vanwege de groeiende aandacht voor industrie binnen het nieuwe Europese commissiemandaat is een nieuwe HNP-werkgroep opgericht die samen met de bestuurlijke dossierhouders gezamenlijke provinciale standpunten formuleert.

Wie?

HNP-BESTUURLIJK

- Esther Rommel (NH)
- Erwin Hoogland (OV)

AFGERONDE ACTIES:

- Aangezien Industrie een nieuw HNP-dossier is, zijn er nog geen afgeronde acties

GEPLANDE ACTIES:

- Inbreng leveren aan het initiatiefrapport van het Europees Parlement ter reactie op de Clean Industrial Deal van de Europese Commissie (mei)
- Inbreng leveren aan het initiatiefadvies van het Comité van de Regio's over de Clean Industrial Deal (mei)
- Inbreng coördineren omtrent het rapport van het Europees Parlement over publieke aanbesteding (mei)
- De raadpleging over de aankomende Industrial Decarbonisation Accelerator Act uitzetten en inbreng ophalen (mei/juni)
- Inbreng leveren op het advies van het Comité van de Regio's over het Witboek "Readiness 2030" middels het schaduwrapporteurchap van Gedeputeerde Hoogland

LOBBYDOELEN:

1. Veranker de rol van decentrale overheden in het industriebeleid door een plaatsgebonden aanpak te hanteren. Regio's zijn de motoren van industriële innovatie en verduurzaming.
2. Stimuleer vraagcreatie voor schone producten door middel van concrete prikkels, zoals publieke aanbestedingsnormen en het uitwerken en verplichten van 'made in Europe' criteria.
3. Verduurzaming van industrie mag geen neveneffect zijn, maar het fundament van het Europese verdienmodel. Veranker daarom duurzaamheid and circulariteit in het Europees industriebeleid en behoud het hoge niveau van klimaat- en milieueisen vanuit de Europese Green Deal.
4. Houd bij defensie-industriebeleid oog voor strategische clusters en de mkb-sector, die een grote rol spelen in relevante ecosystemen. De dual-use van goederen en infrastructuur is essentieel, bijvoorbeeld chiptech, drone-technologie, maar ook textiel voor beschermende kleding.
5. Investeer in de verduurzaming van de industrie en de ontwikkeling dan wel opschaling van sleuteltechnologieën in regionale hotspots met voldoende EU-middelen en sterke regionale inbedding, bijvoorbeeld middels het Competitiveness Fund en de Industrial Decarbonisation Bank.
6. Zorg voor vereenvoudigde wetgeving en snellere processen met behoud van de bescherming van een duurzame leefomgeving, om het testen en opschalen van industriële concepten te faciliteren. Creëer daarbij financieringsfaciliteiten voor het opschalen van innovatieve projecten.

Digitalisering

HNP-Lobbyfiche | Mei 2025

CONTEXT

Digitalisering is urgenter dan ooit en vormt een van de topprioriteiten van de Europese Commissie voor de periode 2024–2029. De snelle technologische ontwikkelingen, internationale concurrentiedruk en de groeiende geopolitieke spanningen samen met groeiende afhankelijkheid van buitenlandse digitale systemen en technologieën maakt dat de Europese Commissie Europees beleid rond digitalisering intensiveert. Die nieuwe digitale prioriteiten richten zich op de ontwikkeling van nieuw beleid alsook op het vereenvoudigen en moderniseren van bestaande wetgeving, met als doel de Europese concurrentiekracht te versterken via technologische innovatie. Ook de bescherming van data en waarden is een essentieel onderdeel van de digitale autonomie.

Het Digitale Decennium moet ons helpen die prioriteiten en doelen te behalen: een Europa waarin burgers en professionals beschikken over digitale vaardigheden, bedrijven volledig digitaal getransformeerd zijn, hoogwaardige en veilige digitale infrastructuur breed beschikbaar is, en online publieke diensten voor iedereen toegankelijk zijn. Europese regio's spelen een vitale rol in het verwezenlijken van deze doelen om deze digitale transformatie op alle niveaus te verwezenlijken.

In 2025 staat een aantal dossiers in het werkplan van de Europese Commissie:

- Een **AI Actieplan** voor de ontwikkeling van AI-ecosystemen en het opzetten van AI-fabrieken;
- Een **nieuwe datastrategie** voor veilig en efficiënt datadelen;
- **Wetgeving voor Europees Cloud- en AI-beleid**, met aandacht voor digitale soevereiniteit;
- Een **digitaal vereenvoudigingspakket** om bestaande wetgeving uitvoerbaarder te maken voor lidstaten, regio's en bedrijven;
- Daarnaast wordt een nieuw **Meerjarig Financieel Kader (MFK)** verwacht waaronder een *Competitiveness Fund*, waarin de rol van regio's stevig geborgd moet worden alsmede de prioriteit voor digitalisering.

Provincies monitoren en signaleren actief over de aankomende voorstellen van de Europese Commissie en leveren inbreng waar wetsvoorstellen de provinciale belangen raken.

Wie?

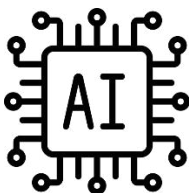
HNP-BESTUURLIJK

- [Elianne Demollin \(LI\)](#)
- [Jan Klopman \(FL\)](#)

Europese Clusters Digitalisering

In aansluiting op de nationale kernthema's rond digitalisering en de Europese agenda worden de prioriteiten voor de werkgroep geclusterd rond vier hoofdthema's: **AI, Data, Cloud en Weerbaarheid**. De interne organisatie en verdere afstemming tussen HNP, IPO en de provinciehuizen krijgt steeds beter vorm mede door de onderlinge participatie in de werkgroepen en structureel overleg. Zo geven we invulling aan de toekomstige agenda 'digitalisering' richting 2030.

Geplande acties per thema

AI

- De Europese Commissie publiceerde in april het 'AI Continent Actieplan'. Het HNP levert actief input voor het BNC-fiche. Nieuwe Europese initiatieven voor 'AI-fabrieken' worden actief gedeeld met de provinciehuizen en we volgen actief de nieuwe Europese ontwikkelingen rond de AI-infrastructuur. We zetten ons netwerk in om de regionale contacten in Brussel te versterken.
- We inventariseren hoe provincies de 'AI Act' momenteel uitvoeren. Mogelijke knelpunten geven we mee aan de Europese Commissie, vooruitlopend op de aankomende digitale vereenvoudigingspakketten voor Europese wetgeving. Ook volgen we de consultatie over toegepaste AI en leveren we waar mogelijk inbreng bij de Commissie. Zo dragen we bij aan de bewustwording over AI en aan AI-ontwikkelingen binnen de provincies.

Data

- Weloverwogen datagebruik is belangrijk voor provincies ter ondersteuning van inwoners en om regionale vraagstukken aan te pakken. Ook helpt het mee aan de geloofwaardigheid en het vertrouwen in de provincies en hun beleid. De Europese kant heeft belang via de Data Act en de ontwikkeling van Europese data ruimtes.
- De Commissie presenteert eind 2025 een nieuwe 'Data Unie Strategie' die focust op het versterken van Europa's data-ecosysteem door het verbeteren van interoperabiliteit, beschikbaarheid van data en toegang tot hoogwaardige data. We monitoren de strategie en de wetgevende voorstellen die daar uit volgen en leveren waar nodig actief gezamenlijke inbreng vanuit provincies. Daarnaast volgen we nauwgezet de evaluatie van de standaardiseringsverordening.

Cloud

- Er is nog geen overheid-brede soevereine clouddienst. Provincies en andere overheden zijn afhankelijk van niet-Europese leveranciers.
- We onderzoeken waar provincies nu tegenaan lopen bij cloudvragen en oplossingen. We leveren de provinciale aandachtspunten aan bij de Europese instellingen voor het aankomende voorstel voor een Europese Cloud verordening.

Weerbaarheid

- De digitale transitie neemt reële risico's met zich mee voor provincies, denk aan cyberaanvallen of storingen. We volgen nauwgezet de implementatie van Europese cyberveiligheid-wetgeving door provincies en monitoren de aankomende herziening van de 'Cybersecurity Act'.
- Om het belang van digitale weerbaarheid voor regionale overheden aan te stippen, verkennen we de organisatie van een evenement in Brussel met Europese stakeholders over het belang van cyberweerbaarheid voor decentrale overheden.

LOBBYDOELEN:

1. Focus op werkbare invulling van de Europese digitaliseringsambities, zodat EU-wetgeving en kaders uitvoerbaar blijven voor provincies.
2. We sturen op vroegtijdige duiding van de impact van nieuwe Europese wetgeving voor provincies.
3. We zorgen voor de regionale stem en voor maatwerk bij het opstellen van Europese kaders voor AI, Data, Cloud en Weerbaarheid.
4. Digitalisering is een thema dat ook voorkomt in veel inhoudelijke dossiers. Provincies vragen mede daarom in Europa aandacht voor het belang van digitalisering in andere opgaven zoals o.a. bij energie, landbouw en mobiliteit.